

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV TA‘LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA
XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

**XALQARO ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYA MATERIALLARI**

2025-yil 18-oktabr

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT O‘ZBEK
TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

**O‘ZBEK TILI TARAQQIYOTI VA XALQARO HAMKORLIK
MASALALARI**

Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari

2025-yil 18-oktabr

Toshkent – 2025

**BOLALAR VERBAL ASSOTSIATSIYALARINING AYRIM
SINTAKTIK XUSUSIYATLARI**
**SOME SYNTACTIC FEATURES OF CHILDREN'S VERBAL
ASSOCIATIONS**

DOI: [10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/TDBT7360](https://doi.org/10.52773/tsuull.conf.2025.18.10/TDBT7360)

Mirnosirova Dilbar Nodirbek qizi

Alisher Navoiy nomidagi

Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti

universiteti tadqiqotchisi

mirnosirovadilbar@navoiy-uni.uz

ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-3371-7541>

Annotatsiya. Maqolada maktabgacha yoshdagi bolalar nutqida uchraydigan assotsiativ birliklarning formal-strukturaviy xususiyatlari ilmiy jihatdan tahlil qilindi. Mazkur tadqiqotning maqsadi sifatida assotsiativ birliklarning ichki grammatik tuzilishini, tobe va hokim komponentlar o'rtasidagi ierarxik munosabatlarni hamda bog'lovchi vositalarning sintaktik funksiyasini aniqlash belgilangan bo'lib, sintaktik tahlillar natijasida bolalar assotsiativ fikrlashining struktur modeli shakllanayotgan til tizimi bilan bevosita bog'liqligi aniqlandi.

Kalit so'zlar: bolalar nutqi, assotsiatsiya, leksik assotsiatsiya, stimuly, reaksiya, sintaktik tahlil, tobe so'z, hokim so'z.

Annotation: The article presents a scientific analysis of the formal and structural characteristics of associative units observed in the speech of preschool children. The primary aim of the study is to identify the internal grammatical structure of associative units, to examine the hierarchical relationships between dependent and governing components, and to determine the syntactic functions of connecting elements. The results of the syntactic analysis revealed that the structural model of children's associative thinking is directly connected with the developing system of their language.

Keywords: child speech, association, lexical association, stimulus, response, syntactic analysis, subordinate word, governing word.

Til kommunikativ jarayonning eng muhim vositasi bo'lib, u orqali nafaqat muloqot, balki kognitiv jarayonlarning shakllanishi ham ro'y beradi. Shaxsning til kompetensiyasi, ayniqsa, maktabgacha yosh davrida tez sur'atlarda rivojlanadi va bu davrda til birliklarining o'zaro bog'lanish mexanizmlarini tahlil etish muhim ilmiy ahamiyat kasb etadi. Shu nuqtayi nazardan bolalar nutqida uchraydigan **assotsiativ birikmalar** ularning lisoniy ongi, tafakkuri, sintaktik sezgirligi va semantik tasniflash qobiliyatini o'rganishda samarali manba hisoblanadi.

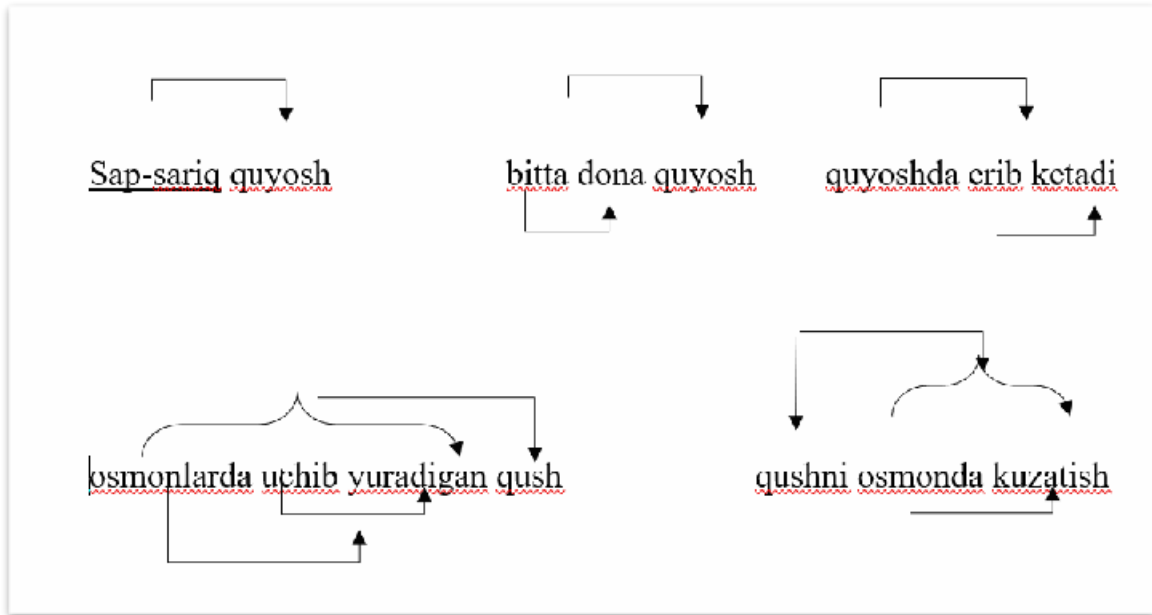
Muloqot jarayonida assotsiativ birliklar nafaqat soʻzlar, balki birikma shaklida ham namoyon boʻladi. Boisi, bunday birliklarning nutqda voqelanishida bir necha omillar qatorida soʻzlarning oʻzaro sintagmatik munosabatga kirishuvi ham asosiy oʻrinni egallaydi. Mazkur munosabat natijasida soʻz birikmalari vositasida reaksiya bildirish holatlari salmoqli miqdorga egaligi koʻzga tashlanadi. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan oʻtkazilgan assotsiativ tajribalarda sinaluvchilar tomonidan stimulyer soʻzlarga nisbatan soʻz birikmasi shaklida berilgan javoblar ham uchradi. Ayrim rus tilshunoslari tomonidan soʻz birikmalari tarkibiga koʻra sodda va qoʻshma soʻz birikmalariga boʻlinishi haqidagi nazariyalar ilgari suriladi [Шарипов, 1978: 61]. Assotsiativ birliklar ifodalanishida ham sodda va qoʻshma soʻz birikmalari faol tarzda ishtirok etadi. *Quyosh* va *qush* soʻzlariga berilgan reaksiyalar tahlili orqali sodda va qoʻshma soʻz birikmalarining assotsiativ juftliklar tarkibidagi miqdoriy nisbatini kuzatish mumkin.

1-jadval

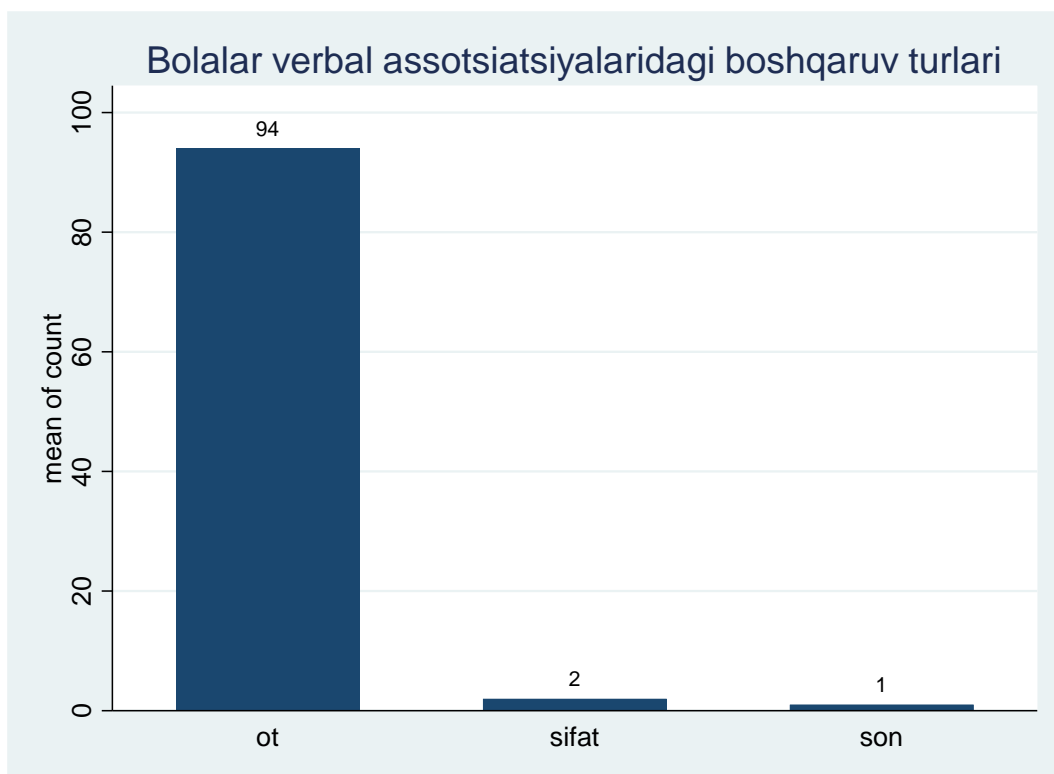
Quyosh	
Sodda soʻz birikmalari vositasida berilgan javoblar	Qoʻshma soʻz birikmalari vositasida berilgan javoblar
charaqlab turadi, issiqda choʻmiladi, odamga tushiradi, muzdek morojniy, joʻltiy (жёлтый) quyosh, issiq kun, tepadagi quyosh.	sap-sariq quyosh, bitta dona quyosh, quyoshda yorugʻ boʻladi, quyoshda erib ketadi, hammayoq goʻzal boʻlishi.
Qush	
uchadigan hayvon, uchar qush,	qop-qora rang; osmonlarda uchib yuradigan qush, osmonda uchib turadigan, qushni osmonda kuzatish.

Misollardan maʼlumki, bolalar nutqidagi assotsiativ juftliklar tarkibida sodda va qoʻshma soʻzlar deyarli teng miqdorda uchraydi. Bunga bola tasavvurining kengligi, obrazli tafakkurining rivojlanganini omil sifatida koʻrsatish mumkin. *Quyosh* soʻziga sodda soʻz birikmasi vositasida berilgan javoblarning tarkibi, asosan, *feʼl+feʼl* (*charaqlab turadi*), *ot+feʼl*, *sifat+ot* hokim-tobelik munosabatiga asoslangan boʻlsa, *qush* soʻzida *sifatdosh+ot*, *olmosh+ot* qolipiga egadir. Qoʻshma soʻz birikmalarining tarkibi ikkala stimulyerda ham *ot+feʼl*, *sifat+ot* koʻrinishida voqelangan.

1-rasm. Assotsiativ reaksiyalardagi soʻz birikmalari zanjiri

Soʻz birikmalari hokim soʻzning qaysi turkumga mansubligiga koʻra, otli va feʼlli soʻz birikmalariga ajratiladi. Otli soʻz birikmalarida hokim soʻz ot, sifat, son, olmosh kabi mustaqil soʻz turkumlaridan, feʼlli soʻz birikmalarida esa feʼldan tashkil topadi. Soʻz birikmalarining tasnifiga oid tadqiqotlarda boshqaruvchisining aniq qaysi soʻz turkumiga oidligiga koʻra, ot boshqaruvining oʻzi ot boshqaruvi (bunda faqat ot soʻz turkumi nazarda tutiladi), sifat boshqaruvi, son boshqaruvi, ravish boshqaruvi, modal soʻzlar boshqaruvi (tasdiq va inkor bildiruvchi bor, yoʻq, kerak, zarur, darkor, lozim, mumkin kabi soʻzlar), undovlar boshqaruvi kabi turlarga boʻlingan holda tasniflanadi [Абдуллаев ва б, 1982: 25]. Maktabgacha yoshdagi bolalar leksik assotsiatsiyalarining lingvistik (formal) xususiyatlarini aniqlash maqsadida 200 nafar sinaluvchi nutqi ustida oʻtkazilgan assotsiativ tajriba natijalari tahlilida ot boshqaruvidagi soʻz birikmalari vositasida berilgan reaksiyalar bolalarga taqdim etilgan 100 ta stimuly soʻzning deyarli barchasida (94 ta soʻzda), sifat boshqaruvi 2 ta, son boshqaruvi 1 ta soʻzda uchradi.

1-diagramma

Ushbu tajribada ravish, undov, taqlid, modal soʻzlar boshqaruvidagi soʻz birikmalari asosida berilgan javoblar aniqlanmadi. Quyida ot, sifat, son boshqaruvli soʻz birikmasi shaklidagi assotsiatsiyalardan ayrim namunalar keltirildi.

2-jadval*Ot boshqaruvli soʻz birikmalari*

Stimul soʻz	Bola tomonidan berilgan javob reaksiyasi
Alla	oyimni ismlari
Baliq	suv dengizlari
beshik	chaqaloq yotadigan beshik
Buvi	qari qiz bola
Echki	jinni oʻgʻil bolalar
Hayit	roʻza tugavotgan joy
Non	bedanali non
Osmon	eng katta sayyora
Pul	dollarli pul
Qimmat	qimmatbaho tanga
Qizil	shaytonlarning rangi

Sifat boshqaruvli soʻz birikmalari

Stimul soʻz	Bola tomonidan berilgan javob reaksiyasi
Aqlli	hammadan aqlli
Dahshat	yomon dahshat
Dumaloq	pishiriladigan dumaloq

Son boshqaruvli soʻz birikmasi

Stimul soʻz	Bola tomonidan berilgan javob reaksiyasi
Sakkiz	daftarga yoziladigan sakkiz

Qozoq	qozoqcha bola
Shokolad	tomog'imizning eng yomon narsasi
Tog'	uchi uchli tog'
Doktor	uchli igna

(Mazkur javob reaksiyalari Toshkent shahridagi 220-, 288-MTT ning 3-7 yoshli tarbiyalanuvchilari nutqi ustida o'tkazilgan ayrim assotsiativ tajribalarda kuzatildi)

Bolalar muloqotida so'z birikmasi shaklidagi javob reaksiyalari nafaqat bir tarkibli, balki ikki yoki undan ortiq tarkibli ko'rinishda ham uchradi. Bunda so'z birikmasining tobe qismi, asosan, sifatdash vositasida ifodalangan aniqlovchi bilan kengaygan bo'ladi. Mazkur turdagi birikmalar *echki, internet, issiq, jannat, laylak, maktab, multfilm, navro'z, odam, ona, ovoz, qo'g'irchoq, pitsa, ro'za, pul, qimmat, salon, saroy, tush, o'rmon, shokolad* [Mirnosirova, 2022] stimullariga berilgan javoblarda kuzatildi.

3-jadval

Stimul so'z	Javob reaksiyasi
Echki	Fermadagi o'zimizning hayvonimiz
Internet	Internetni ketkazadigan odam
Issiq	Endi damlangan choy
Jannat	Namoz o'qiydigan masjid
Laylak	Tumshug'i uzun laylak
Maktab	Bolalar o'qiydigan joy
Multfilm	Yosh bolalar ko'radigan multfilm
Navro'z	Yomg'ir yog'adigan navro'z
Odam	Bizga o'xshagan odam
Ona	Yaxshi ko'radigan ona
Ovoz	Odamlar gapiradigan ovoz
Qo'g'irchoq	Qiz bolalarning o'yinchog'i
Pitsa	Shiringina bo'ladigan pitsa
Ro'za	Ro'za tutadigan odam
Pul	Ko'p chiqaradigan pul
Qimmat	Etganini qimiydigan yomon qiz
Salon	Sochini qiladigan joy
Saroy	Kotta bitta joy
Tush	Tushimizda ko'radigan

	narsalar
O'rmon	Hayvonlar yashaydigan uy
Shokolad	Tomog'imizning eng yomon narsasi

Sifat turkumiga oid ayrim stimullarga javob berishda sinaluvchilar tomonidan o'sha xususiyatni o'zida mujassam etgan predmet yoki holat ta'kidlangan bitishuvli so'z birikmalaridan foydalanilgan. Jumladan, bolalarning aksariyati *issiq* so'ziga nisbatan *issiq choy, issiq havo, issiq kun, issiq suv, issiq non* javoblarini taqdim etishgan [Qurbonova va b., 2022]. Bu o'rinda bitishuvli birikmaning hokim qismida nazarda tutilgan predmet tobe qismdan anglashilayotgan xususiyatga egaligi yaqqol namoyon bo'lmoqda.

Ot boshqaruvli so'z birikmalari vositasida berilgan javoblar 3-7 yoshli bolaning so'z turkumlari semantik-funksional jihatlaridan to'g'ri foydalangan holda birikma tuza olish ko'nikmasini o'zlashtirgani haqida axborot beradi. Shuningdek, ular nutqida fe'l boshqaruvli birikmalar asosida berilgan assotsiativ birliklar ham keng ko'lamga egadir. Bu turdagi birikmalarda sof fe'l, harakat nomi shakllari faol qo'llanadi. Ravishdosh va sifatdosh shakllari esa boshqaruvchi birlik sifatida emas, balki tobe qismni shakllantiruvchi turkum sifatida ishtirok etadi. Tana tuzilishi va qiyofasi odamga o'xshash, sutemizuvchilarning yuksak rivojlangan turkumiga mansub hayvon ma'nosini bildiruvchi *maymun* stimuli so'zi ot turkumiga mansub bo'lsa-da, unga nisbatan fe'lli birikma vositasida berilgan javoblarning umumiy miqdori 91 tani tashkil qiladi. Shulardan 79 tasi sof fe'l, 7 tasi harakat nomi, 3 tasi sifatdosh boshqaruvidagi birikmalardir. Fe'lli birikmaning 2 tasi ko'makchi fe'lli so'z qo'shilmasi boshqaruvi asosida yuzaga kelgan.

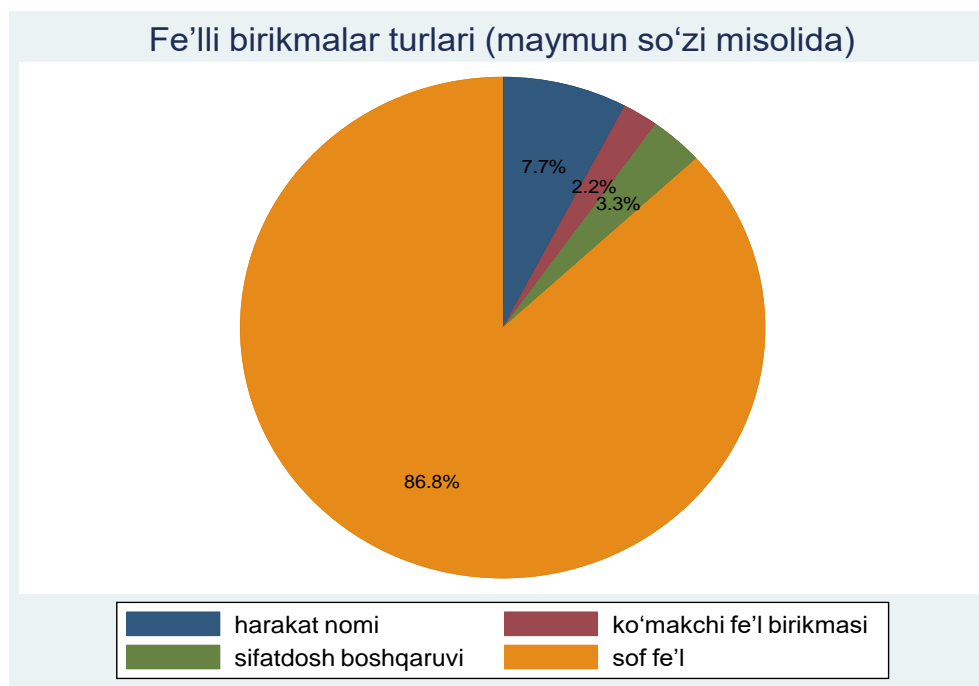
4-jadval

Fe'lli birikma turi	Assotsiatsiya	Umumiy miqdori
Sof fe'lli birikma	Banan yeydi (57), daraxtlarda yuradi (6), daraxtda osiladi (2), tepada osiladi, yordam beradi odamlarga, daraxtda yashaydi, daraxtda sakraydi, dalada yashaydi, qog'ozlarni yeydi, hamma joyda yuradi, hamma narsa yeydi, tepaga chiqadi daraxtga, odamlarni qo'rqitadi, hammayoqda yuradi, har kuni qichiyvuradi, balandlarda sakrab yuradi, daraxtlada	79 ta

	sakrab yuradi	
Harakat nomi shaklidagi birikma	Banan yeyish (6), banan yeyishi	7 ta
Sifatdosh shaklidagi birikma	Banan yevotgani, daraxtga chiqadigan, hu-hu-ha-ha qiladigan	3 ta
KFSQ boshqaruvli birikma	Daraxtlarga chiqib oladi, ishib ketadi kotta bo'lib	2 ta

2-diagramma

Ta'kidlash joizki, fe'l boshqaruvli so'z birikmalari shaklidagi ayrim assotsiativ birliklarda tobe va hokim so'zning joylashuv tartibi o'zgargan. **Tepaga chiqadi daraxtga, ishib ketadi kotta bo'lib, yordam beradi** odamlarga kabi reaksiyalar shular jumlasidandir. Bu jarayon bolalar nutqida gap va birikmalar tarkibida so'zlar tartibining tabiiy ravishda inversiyaga uchrashi bilan bog'liqdir.

Xulosa qilib aytish mumkinki, bolalar nutqida kuzatiladigan assotsiativ birikmalar oddiy so'z birikmalari emas, balki til tizimidagi kognitiv va grammatik mexanizmlarning birlashgan modeli sifatida namoyon bo'ladi. Ularning struktur tahlili maktabgacha yoshdagi bolalar sintaktik bog'lanishlarni ongsiz ravishda, ammo mantiqiy asoslangan tartibda qurishga moyilligini ko'rsatadi. Mazkur tadqiqot davomida aniqlangan assotsiativ birliklarning formal-strukturaviy modellari til tizimining o'z ichida mavjud ierarxik tartib va o'zaro bog'liqlik mexanizmlarini yoritadi. Ushbu tahlil bolalar nutqining tashqi shakli ortida murakkab kognitiv-sintaktik jarayonlar kechishini ko'rsatadi. Shuningdek,

bog‘lovchi vositalar va grammatik ko‘rsatkichlarning faol ishtiroki assotsiativ aloqalarning sintaktik shakllanishida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Абдуллаев Ф., Иброҳимова Ф. Ўзбек тилида бошқарув. – Тошкент: Фан, 1982. – 140 б.
2. Mirnosirova D. Bolalar assotsiativ lug‘ati. – Toshkent: Bookmany print, 2022. – 162 b.
3. Qurbonova M., Mirnosirova D. Bolalar assotsiativ lug‘ati (mobil ilova). – Toshkent, 2022.
<https://play.google.com/store/apps/details?id=uz.hamroev.bolalarassotsiativlugati&hl=ru>
4. Шарипов М. Ҳозирги ўзбек тилида сўз бирикмаси синтаксиси масаласи. – Тошкент: Фан, 1978. – 88 б.
5. https://uz.wiktionary.org/wiki/maymun#Morfologik_va_sintaktik_xususiyatlari

MUNDARIJA

<i>Sirojiddinov Shuhrat</i>	O'zbek tili – xalqaro maydonda!	
I SHO‘BA. O‘ZBEK TILSHUNOSLIGI VA TILSHUNOSLIKNING NAZARIY MASALALARI		
<i>Ashirboyev Samixon</i>	O'zbek adabiy tilining tayanch dialektini belgilash yo'lida	6
<i>Hakimova Muhayyo, Rahmatova Feruza</i>	O'zbek tilida kognitiv metonimiya	11
<i>Juraqobilova Xamida</i>	She'riy asarlarda kognitiv metaforalar shakllanishida lingvomadaniy omillarning ta'siri	17
<i>Mustafayev Fizuli</i>	Kino dilində söz birləşməsi və qoşa sözlər haqqında	24
<i>Jabborov Baxrom, Sharipova Sarvinoz, Istamova Shohista.</i>	O'zbek iboralarining milliy mentalitetni ifodalashdagi o'rni	32
<i>Turdiboyev Tohir</i>	Yordamchi so'zlar masalasiga doir ayrim qarashlar	37
<i>Abjalova Manzura</i>	Hozirgi o'zbek tili leksik sathiga doir ba'zi masalalar	42
<i>Sheronov Boyirboy</i>	Sintaktik sathda mazmuniy-shakliy nomutanosiblik haqida	50
<i>Madjidova Dilorom</i>	Современные методы и проблемы прикладного языкознания	54
<i>Tolipova Dildora</i>	Лакуны в узбекских письменных литературных источниках и проблемы их перевода	59
<i>Elova Dilrabo</i>	O'zbek tilshunosligida uslubiy xoslanishni farqlash xususidagi qarashlar	67
<i>Abdullayev Jumanazar</i>	Yangi O'zbekistonning mumtoz tilshunoslik merosi, zamonaviy lingvistik qadriyati	73
<i>Israilova Saodat</i>	Turk va o'zbek tillarida rang bildiruvchi leksemalar semantikasi	84
<i>Kasimova Ziyoda</i>	Cho'lponning "Kecha va kunduz" romanidagi frazeologik birliklarning badiiy-uslubiy tahlili	88
<i>Baxodirova Shaxlo</i>	Lakuna va realiya munosabati	92

<i>Hakimov Dilshod</i>	“Biz” va “o‘z” olmoshlarining o‘zbek tilidagi funksional maqomi: struktur-semantik tahlil	98
<i>Kurbanbayev Otabek, Qodirberganova Dilnura</i>	O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari O‘tkir Hoshimov asarlarida so‘z birikmasining turlari	107
<i>Allaquliyeva Qunduz</i>	Ixtionimlarning lingvistik va ekstralingvistik omillar asosida yangi ma’no ifodalashi	113
<i>Isoqulova Qunduz</i>	So‘z-gaplarning noverbal vositalar bilan ifodalanishi	117
<i>Ismayilli Ayshen</i>	Sintaktik yolla yaranan mikrotoponimlar xulasə	122
<i>Davronova Zarnigor</i>	Sadriddin Ayniyning “Sudxo‘rning o‘limi” qissasidagi antroponimlarining kognitiv-semantik tahlili	132
<i>Muzaffarova Zarrina</i>	Metonimiyaning konseptual modellari	136
<i>Yusupova Aziza</i>	Metaforaning she’riy matnlarda aks etishi	140
<i>Mamarasulova Maftuna</i>	Fonosemantik g‘oyalarning rivojlanish bosqichlari	146
<i>Abdurasulova Dilnoza</i>	Ayollar nutqida konnotatsiya va murojaat birliklarining pragmatik xususiyatlari	151
<i>Soqiyeva Shirin</i>	Tilshunoslikda konseptni o‘rganishda til va madaniyatning o‘rni	157
<i>Abruyeva Zaxro</i>	O‘zbek tilidagi murojaat shakllarining konseptual tuzilishi	160
<i>Bovmanova Bashorat</i>	O‘zbek tilida halollik tushunchasining leksik-semantik ifodalanishi	164
<i>Jumaniyozova Charos</i>	Hajm-o‘lchov bildiruvchi sifatlarning nisbiylik xususiyati	168
<i>Xayrullayeva Ra’no</i>	Kichraytirish qo‘shimchalarining nutqdagi ahamiyati	172
<i>Tursunova Sojidxon</i>	“Fayzining amakisi” hikoyasidagi nutqiy akt vositasida ifodalangan ironiyalar tahlili	177

<i>Utegenova O'g'iloy</i>	Badiiy asarlarda tasviriy ifodalar	181
<i>Maxmudova Matluba</i>	Qaratqich kelishigi semantikasiga doir ayrim mulohazalar	185
<i>Xolmamatova Sarvinozxon</i>	Konnotatsiya va konnotativ birliklarning o'rganilganlik darajasi hamda turlari	191
<i>Turg'unboyeva Dilnoza</i>	Zamonaviy tilshunoslikda miqdor kategoriyasining o'rni	199
<i>O'ralova Nargiza</i>	Parsellyatsiya va metaforaning o'zaro aloqadorligi	204
<i>Jabborova Aziza</i>	O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasida so'zlagan nutqidagi evfemizmlarning morfologik tahlili	209
<i>Odilova Dilobar</i>	Jahon tilshunosligida o'xshatishlarning ilmiy tadqiqi	214
<i>Nazarov Qobilbek</i>	Turli tizimdagi tillarda soma komponentli maqollarning tasniflanishi	218
<i>Mullaboyeva Shirin</i>	Til, estetik tafakkur va didning paremiologik birliklarda ifodalanishi	226
<i>G'aybullayev Erkinjon</i>	O'zbek madaniyatini ifoda etishda lakunalarning roli: Cho'lpon asarlari misolida	230
<i>Oripova Mavluda</i>	Sinestezik metaforalarning lingvomadaniy xarakteri:sinestezik metafora va milliy o'ziga xoslik	240
<i>Otaxonova Sohiba</i>	Antroponimlarning internet va yangi media makonidagi o'rni	245
<i>Shodmonaliyeva Yulduz</i>	Modallik bilan tasdiq-inkor kategoriyasining o'zaro munosabati	250
<i>Sobirova Maftuna</i>	Konchilik terminotizimi va uning o'zbek leksik tizimidagi o'rni	256
<i>Umarova Shahzoda</i>	O'zbek tilshunosligining kombinator lingvistikaning shakllanishidagi o'rni	260
<i>Turg'unova Maftuna</i>	Til taraqqiyotida kognitiv tilshunoslikning o'rni	270
<i>Muratova Nafisa</i>	Tilak va tabrik nutqiy aktida ekstralingvistik	274

	vositalarning o'rni	
<i>Murotov Hamro</i>	Reklama matnlarining tasnifi	280
<i>Normuminov Laziz</i>	Qo'chqor Norqobil hikoyalarida xalqona so'zlashuv, ibora va maqollarning qo'llanishi	285
II SHO'BA. AMALIY TILSHUNOSLIK VA LINGVODIDAKTIKA MUAMMOLARI.		
<i>Xolmanova Zulxumor</i>	Tilning ma'lumotlarni saqlash va yetkazish funksiyasi	289
<i>Qurbonova Munavvara</i>	Ontolingvistika va pragmalolingvistika munosabatida deyktik birliklarning o'rni	297
<i>Ruzibayeva Nigoraxon</i>	Psychological needs in the language classroom	303
<i>Abdurahmonova Muqaddas</i>	Ментальные омонимы в когнитивной лингвистике	308
<i>Umurzoqova Marhabo</i>	Badiiy matnda ayol lisoniy shaxs tiplari xususida	317
<i>Abjalova Manzura</i>	O'zbek tili multikorpusi – zamonaviy ta'limiy tizim	321
<i>Ruzmetova Novval</i>	Роль узбекских народных традиций в социокультурном развитии студентов	326
<i>G'ulomova Nargiza</i>	Alisher Navoiy mualliflik korpusini yaratishda statistik ma'lumotlarning muhimligi	335
<i>Dedaxanova Muazzam</i>	Lingvistik ekspertizaning yuzaga kelishi va shakllanish tarixi	344
<i>Shamsiyeva Manzura</i>	Animatsion filmlarning aksiolingvistik jihatlari	347
<i>Xudaykulova Shaxnoza</i>	O'zbek tili diskursida global qadriyatlarining aksiolingvistik integratsiyasi	353
<i>Ibragimova Sayyora</i>	Псевдонимы узбекских и русских писательниц: генезис, семантика и когнитивные особенности	357
<i>Tilyabayev Kamil</i>	Благодарные: из эмоционального опыта	361

	изучения узбекского языка как второго	
<i>Alimardanov Elyor</i>	Xorazm dialektal zonasining qipchoq shevali areallari	369
<i>Bozorova Sabohat</i>	Gazeta tili va publitsistik janrlarning lingvostilistik xususiyatlari	372
<i>Abduvoxidova Mavzuna</i>	Обучение грамматике в условиях коммуникативного подхода	377
<i>Mamadayupova Vasila</i>	Katta yoshdagilarning xorijiy til o'rganishi	381
<i>Azizova Feruza</i>	Raqamli texnologiyalarning til evolyutsiyasiga ta'siri: XXI asrda yozma va og'zaki muloqotning transformatsiyasi	385
<i>Abdullayeva Roxila</i>	Xarakter ifodalovchi birliklarning freym tahlili	389
<i>Yusupova Shahzoda</i>	Suggestiv nutq ta'sirchanligini oshirishda sifatlarning o'rni	393
<i>Mamirova Xayriniso</i>	Ko'p ma'noli so'zlarni qayta ishlashning gibridd modellari	398
<i>Nabiyeva Parvina</i>	Assotsiativ tezaurus: til tasviri va inson ongining modellashtirilishi	405
<i>O'rinova Zarifa</i>	Iqtiboslarning intertekstual tezaurusda aks etishi	410
<i>Rayimjonova Matluba</i>	Rauf Parfi she'riyati leksikasini chastotali lug'at asosida tadqiq qilish muammolari va yechimlari	414
<i>Turobova Nargiza</i>	Ulug'bek Hamdam ijodining lingvopragmatik tahlilida presuppozitsiya	418
<i>Abdullajonova Madina</i>	"Fiziologik xatolar"ni disgrafiyadan farqlash masalasi	424
<i>Pulatova Umriniso</i>	Yoshlar slengining ayrim o'ziga xos hududiy xususiyatlari	428
<i>Imomova Ismigul</i>	Dramatik matnlarda qo'llanilgan barqaror birikmalar va maqollarning intertekstual ohang va mazmunini boyitishdagi roli	435
<i>Arolova Nafisa</i>	Til o'zlashtirishda leksik portlash hodisasi	440
<i>Tursunboyeva Fayiza</i>	Korpus lingvistikasining diniy matnlardagi o'rni	443

<i>Amrullayeva Mohinur</i>	O'zbek tilidagi ayrim fe'l-atvor frazemalarining semantik tasnifi va uslubiy xususiyatlari	450
<i>Mirnosirova Dilbar</i>	Bolalar verbal assotsiatsiyalarining ayrim sintaktik xususiyatlari	454
<i>Aminova Zilola</i>	Darsdan tashqari mashg'ulotlarda o'zga tili o'quvchilarning nutqini o'stirish	462
<i>Muratova Ademi</i>	Multilingualism and bilingualism in turkic-speaking countries: contemporary challenges and development prospects	466
<i>Umurzakova Zuxraxon</i>	Ona tili darslarida interaktiv raqamli resurslarni tatbiq etishning didaktik qulayligi	472
<i>Maxmudjonova Nargizaxon</i>	Tilshunoslarga bog'lab berilgan tomorqa...	477
III SHO'BA. MADANIYATLARARO MULOQOT VA O'ZBEK TILI TARAQQIYOTI		
<i>Uluqov Nosirjon, Solixodjayeva Xavasxon</i>	O'zbek sayillari va ayrim turk bayramlarining etnolingvistik hamda lingvokulturologik tahlili	481
<i>Mirzodjanova Malika</i>	Сравнительный семантический анализ употребления английских “over”, “above” и их таджикских эквивалентов	489
<i>Komilova Gavharoy</i>	Nutq tadqiqida yangi yondashuvlar	484
<i>Pulatova Zamira</i>	Роль межкультурной коммуникации в процессе изучения языков	497
<i>Moldokulova Elina</i>	Сохранение узбекской культурной идентичности через язык и традиционный костюм в эпоху глобализации	501
<i>Yo'ldoshxonov Javohirbek</i>	Микротопонимы как ономастическая реалия: сравнительный анализ ташкента и лондона	505
<i>Abduqodirova Zebo</i>	The role of lingvocultural competence in the translation of specialized ecological texts. (English and Uzbek languages)	509

<i>Otamirzayeva Sug'diyona</i>	Teaching legal english in uzbek context: challenges of terminology	514
<i>Sayfiyeva Komila</i>	Fitonim komponentli o'zbek va ingliz maqollarining madaniyatlararo qiyosiy tadqiqi	521
<i>Madjidova Maftuna</i>	Лингвосоматические единицы которые характерные для арабской культуры	529
<i>Xasanova Sohijamol</i>	Ingliz va o'zbek tillarida "yaxshilik" va "yomonlik" kategoriyalarining lingvokulturologik tahlili	534
<i>Lafasova Mavjuda</i>	Xorij tilshunosligida o'xshatishlar tadqiqi	539
<i>Olimova Mushtariybonu</i>	O'zbek va ingliz xalq maqollaridagi "omad" va "omadsizlik" konseptlarining qiyosiy tahlili	544
IV SHO'BA. O'ZBEK TILINING XORIJDA O'QITILISHI VA O'ZARO HAMKORLIK MASALALARI		
<i>Akalin Ahmet</i>	<i>Kültür Taşıyıcısı Olarak Özbek Dilinin Diplomatik Fonksiyonu</i>	549
<i>Rahmonqulov Abdunazar</i>	O'zbek va tojik tillari interferensiyasi haqida	555
<i>Rafibayeva Nasiba, Mingboyeva Oypari</i>	Лингвистика и страноведческий аспект в преподавании иностранного языка	559
<i>Xakimova Mavzunadjon</i>	Лингвистическое табу и стратегия эвфемизации в таджикском и английском языках	563
<i>Musurmankulova Shaxribon</i>	Turk tiliga xos ayrim frazemalar tahlili	569
<i>Xodjayeva Mashhura</i>	Влияние глобализационных тенденций на методику обучения иностранным языкам	576
<i>Erkaboyeva Havojon</i>	Translation studies and the internationalization of the uzbek language	581

<i>Axmedova Niluzar</i>	Emotsional leksikaning semantik-pragmatik talqini: ingliz va o'zbek tillari misolida	584
V SHO'BA. TIL TARIXI VA TURKIY TILLAR TADQIQOTLARI		
<i>Seyhan Tanju</i>	Ali Şir Nevâyî ve Üslubunda Fiillerin Yeri	589
<i>Abdushukurov Baxtiyor</i>	O'zbek tilining tarixiy takomili va buguni	604
<i>Rahimi Farhad</i>	Nezrali'nin Çağatay Türkçesi Sözlüğünün Yanlışıları Üzerine	611
<i>Jafarzade Vahide</i>	Mustafa Zəririn "Siyərün-nəbi" əsəri haqqında bəzi qeydlər	640
<i>Muhammadiyahva Dilafrö 'z</i>	"Boburnoma" parallel korpusini yaratishdagi tarjima tamoyillari	650
<i>Bo'ronov Anvar</i>	Poloves-qipchoq tillari maishiy leksikasi milliy identifikatsiyalash mezoni sifatida	657
<i>Xo'janiyazova Shahnoza</i>	Alisher Navoiyning "Sab' ai sayyor" asaridagi idish-tovoq nomlarining leksik-semantik xususiyatlari	665
<i>Xolmurodova Mushtariy</i>	"Nasoyim ul-muhabbat" asaridagi tibbiy terminlar tahlili	670
<i>Mirzayeva Ulker</i>	Yunan mənəbələrində işlənən Azərbaycan antroponimlərinin leksik-semantik təhlili	676
<i>Babazade Rahshane</i>	Mustafa Zəririn "Yüz hədis və yüz hekayə" əsərində zərflər	684
<i>Yodgorov Hamid</i>	"Qo'noq" umumturkiy leksemasining etimologiyasi	697
<i>O'razova Iqbol</i>	Frazemalar kognitiv semantikaning o'rganish obykti sifatida	701
<i>Azizzade Turkan</i>	R.O.Şor Yafəs-türk dil əlaqələri haqqında	705
<i>Saygin Muhterem</i>	Klasik Türk Edebiyatının Doğu Sahasında Sevgili İçin Kullanılan Bir İfade Körke Bay (Körkke Bay,	711

	Görge Bay)	
<i>Hamishog'lu Meryem</i>	Türkçenin İlk Sözlüğü Dîvânu Lugâti't-Türk'ten Özbek Türkçesine Bitki Adları	718
<i>Bakirov Qudratillo</i>	Turkiy dunyoda vaqt tushunchasi va uning o'rganilishi	734
<i>Sattorova Shahnoza</i>	O'zbek va turk tillarida bir xil etimologiyaga ega o'simlik nomlarining qiyosiy tahlili	739
<i>Maqsudova Feruza</i>	Muqaddas qadamjo nomlari – onomastika sohasining o'rganish obyekti sifatida	745
<i>Azizova Nilufar</i>	“Devonu lug'otit turk”dagi o'z qatlamga oid ijtimoiy munosabat semali leksemalar	750
<i>O'tkirbek Muhammad Sobir</i>	Arba'in she'rlarda “hayit” so'zining lingvopoetik timsollari	756
<i>Siddiqova Naimaxon</i>	Eskirgan so'zlarning eskirmagan ma'nolari	760
<i>Qasimova Sema</i>	“Kitabi-Dədə Qorqud” matnlarində qadin-kishi müraciət formalarinin üslubi, linqvistik və psixolinqvistik tahlili	766
<i>Turdiyeva Roza</i>	O'zbek, qoraqalpoq va ingliz tillaridagi maqollarda zoonimlarning umumiy va milliy xususiyatlari	774